

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

Hotărâre tradusă și redactată de către Direcția agent guvernamental. Ea poate suferi modificări de formă.

SECȚIA A DOUA

CAUZA MOCANU ȘI ALȚII V. REPUBLICA MOLDOVA

(Cererea nr. 8141/07)

HOTĂRÂRE
(Satisfacție echitabilă)

Art. 41 • Satisfacție echitabilă • Respingerea pretenției pentru prejudiciul material • Punerea în aplicare a mecanismului intern relevant care ar putea oferi *restitutio in integrum*, cel mai adecvat mijloc de remediere a încălcării Articolului 1 din Protocolul nr. 1 din cauza nerespectării procedurii legale cu privire la exproprierea terenurilor agricole • Acordarea prejudiciului moral

STRASBOURG

9 martie 2021

Această hotărâre a devenit definitivă în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție. Ea poate suferi modificări de formă.

CONSEIL DE L'EUROPE

© Această traducere îi aparține Direcției agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova. Originalul se găsește în baza de date HUDOC. Orice preluare a textului se va face cu următoarea mențiune: „Traducerea acestei hotărâri a fost efectuată de către Direcția agent guvernamental din cadrul Ministerului Justiției al Republicii Moldova”.

În cauza Mocanu și Alții v. Republica Moldova,

Curtea Europeană a Drepturilor Omului (Secția a doua), întrunită într-o cameră compusă din:

Jon Fridrik Kjølbro, *Președinte*,

Marko Bošnjak,

Valeriu Grițco,

Egidijus Kūris,

Branko Lubarda,

Carlo Ranzoni,

Saadet Yüksel, *judecători*,

și Stanley Naismith, *Grefier al secției*,

Deliberând la 2 februarie 2021 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea hotărâre, adoptată la aceeași dată:

PROCEDURA

1. La originea cauzei se află o cerere (nr. 8141/07) versus Republica Moldova, depusă la Curte în conformitate cu Articolul 34 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale („Convenția”) de către trei cetățeni moldoveni, domnii Victor Mocanu, Pavel Răducanu și Semion Mititelu („reclamanți”), la 26 ianuarie 2007.

2. Printr-o hotărâre din 26 iunie 2018 („hotărârea de bază”), Curtea a constatat că reclamanții fuseseră expropriați de terenurile lor agricole cu încălcarea procedurii legale și că a avut loc încălcarea Articolului 1 din Protocolul nr. 1 la Convenție (*Mocanu și alții v. Republica Moldova*, nr. 8141/07, 26 iunie 2018).

3. Bazându-se pe Articolul 41 din Convenție, fiul primului reclamant, dl Valentin Mocanu, căruia Curtea i-a recunoscut calitatea de a acționa în numele tatălui său defunct, a solicitat Statului să-i atribuie un teren cu suprafața de 0,5882 hectare pentru prejudiciul material. El a afirmat că, înainte de ingerința litigioasă a Statului, tatăl său era proprietarul unui teren agricol de un hectar. El a susținut că, după ocuparea de către Stat a 0,41 hectare din acest teren, restul terenului de 0,5882 hectare care îi rămăsese tatălui său a devenit inexploatabil din cauza căii ferate construite de către autorități. Prin urmare, el a estimat că, pe lângă parcela de 0,41 hectare transmisă deja tatălui său, Statul trebuie să îi mai atribuie o altă parcelă de 0,5882 hectare.

4. Al treilea reclamant, la rândul său, a pretins un teren de 1,4971 hectare pentru prejudiciul material.

5. Cu privire la prejudiciul moral, fiul primului reclamant și fiica celui de-al doilea reclamant, dna Vera Braghiș, căreia Curtea i-a recunoscut calitatea de a acționa în numele tatălui său defunct, au pretins câte 6000 de euro (EUR) fiecare. Cel de-al treilea reclamant a solicitat 8000 EUR pentru prejudiciul moral provocat.

6. În concluzie, reclamanții au pretins 2880 EUR pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții.

7. Având în vedere faptul că chestiunea aplicării Articolului 41 din Convenție nu era pregătită pentru o decizie, Curtea a rezervat-o și a invitat Guvernul și reclamantul să prezinte, în termen de trei luni, observațiile lor scrise cu privire la acest aspect și, în special, să informeze Curtea despre orice acord la care ar putea ajunge (*ibidem*, § 44 și § 5 din dispozitiv).

8. La 28 decembrie 2018 și 31 ianuarie 2019, Curtea a recepționat declarațiile semnate de către Guvern, pe de o parte, și de către fiica celui de-al doilea reclamant și de către al treilea reclamant, pe de altă parte, prin care aceștia din urmă au acceptat ca cererea lor să fie radiată de pe rolul Curții în schimbul angajamentului Guvernului: 1) de a transfera în proprietate celui de-al treilea reclamant două terenuri cu suprafața de 1,12 hectare și 0,709 hectare, identificate prin numerele cadastrale respective; 2) de a-i achita fiicei celui de-al doilea reclamant suma de 1500 EUR, care va acoperi orice prejudiciu material și moral, iar celui de-al treilea reclamant suma de 2000 EUR care, de asemenea, va acoperi orice prejudicii materiale și morale suplimentare; și 3) de a le achita reclamantilor în comun suma de 1300 EUR pentru costuri și cheltuieli. Dreptul de proprietate asupra celor două terenuri va fi transferat celui de-al treilea reclamant în decursul a 3 luni de la data notificării deciziei Curții. Cu referire la sumele menționate mai sus, acestea vor fi convertite în lei moldovenești conform ratei de schimb aplicabile la data transferului și vor fi scutite de orice taxe care pot fi percepute. Acestea vor fi achitate în decursul perioadei de 3 luni de la data notificării deciziei Curții. În cazul neachitării acestor sume în termenul menționat mai sus, Guvernul se angajează să achite, de la expirarea termenului menționat și până la efectuarea plății, o dobândă simplă la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale. Plata va constitui soluționarea definitivă a cauzei în partea referitoare la cel de-al doilea și al treilea reclamant.

9. Fiul primului reclamant a prezentat pretențiile sale cu privire la satisfacția echitabilă. Fiind invitat să comenteze, Guvernul nu a prezentat observațiile sale în acest sens.

ÎN DREPT

APLICAREA ARTICOLULUI 41 DIN CONVENȚIE

10. Articolul 41 din Convenție prevede,

“Dacă Curtea declară că a avut loc o încălcare a Convenției sau a Protocoalelor sale și dacă dreptul intern al Înaltei Părți Contractante nu permite decât o înlăturare incompletă a consecințelor acestei încălcări, Curtea acordă părții lezate, dacă este cazul, o satisfacție echitabilă.”

A. Al doilea și al treilea reclamant

11. Curtea ia act de acordul de reglementare amiabilă încheiat între Guvern și fiica celui de-al doilea reclamant și cel de-al treilea reclamant. Ea

este satisfăcută de faptul că acordul se bazează pe respectarea drepturilor omului garantate de către Convenție și Protocoalele sale și constată că nu există niciun motiv care ar justifica continuarea examinării acestei părți a cererii.

12. În consecință, este necesară radierea cererii de pe rol în partea referitoare la al doilea și al treilea reclamant, în conformitate cu Articolul 39 din Convenție.

B. Primul reclamant

1. Prejudicii

13. Pentru prejudiciul material, fiul primului reclamant a solicitat obligarea Guvernului să-i atribuie o parcelă cu suprafața de 0,5882 hectare, care urmează a fi delimitată din terenul cu numărul cadastral 0111202.081. El a prezentat o copie a unui proces-verbal semnat de către reprezentanții mai multor autorități în care este menționat că aceștia erau de acord să-i alocă o parcelă cu suprafața 0,5882 hectare în schimbul celei deținute de către el actualmente, care devenise inexploatabilă din cauza căii ferate construite de către autorități. Fiul primului reclamant susține că există, totuși, întârzieri nejustificate din partea autorităților competente cu privire la atribuirea unei alte parcele.

De asemenea, el pretinde 9000 EUR pentru prejudiciul moral provocat.

14. Curtea reiterează că o hotărâre prin care ea constată o încălcare îi impune Statului reclamat o obligație juridică de a pune capăt încălcării și de a repara consecințele acesteia, astfel încât să restabilească, pe cât posibil, situația existentă anterior încălcării. Dacă natura încălcării permite *restitutio in integrum*, este în sarcina statului reclamat să o realizeze, deoarece Curtea nu are nici competența, nici posibilitatea practică de a realiza aceasta în sine. Dacă, pe de altă parte, legislația națională nu permite, sau permite doar parțial, repararea consecințelor încălcării, Articolul 41 împuternicește Curtea să-i acorde părții lezate în drepturi satisfacția considerată adecvată (a se vedea, un exemplu recent, *Molla Sali v. Grecia* (satisfacție echitabilă) [MC], nr. 20452/14, § 32, 18 iunie 2020). De asemenea, ea reiterează că scopul acordării sumelor cu titlu de satisfacție echitabilă este de a asigura repararea exclusivă a prejudiciului suferit de către cei interesați în măsura în care evenimentele relevante constituie o consecință a încălcării care nu poate fi remediată într-un alt mod (*Ilgar Mammadov v. Azerbaidjan* (proceduri de încălcare a obligațiilor) [MC], nr. 15172/13, § 156, 29 mai 2019).

15. În prezenta cauză, Curtea constată, în primul rând, că fiului primului reclamant nu i s-a oferit vreo posibilitate pentru evaluarea parcelei care devenise inexploatabilă în rezultatul exproprierii și a construcției căii ferate. În orice caz, ținând cont de materialele prezentate, ea observă că *restitutio in integrum* este posibilă și că, aparent, nu ar exista impedimente de ordin juridic referitor la identificarea de către părți și atribuirea altei parcele fiului primului reclamant. Respectiv, autoritățile naționale, sub supravegherea

Comitetului de Miniștri, trebuie să întreprindă măsurile necesare pentru a pune capăt încălcării constatate de către Curte și pentru a înlătura consecințele acesteia (a se vedea principiile relevante în *Ilgar Mammadov*, pre-citată, §§ 147-155). Prin urmare, Curtea consideră că aplicarea mecanismului intern relevant care ar asigura *restitutio in integrum* este cel mai adecvat mijloc de remediere a încălcării constatate în hotărârea de bază și că, în consecință, nu este necesar să se acorde vreo despăgubire pecuniară pentru prejudiciul material (a se vedea, pentru comparație, *Denisova și Moiseyeva v. Rusia* (satisfacție echitabilă), nr. 16903/03, § 14 *in fine*, 14 iunie 2011). Prin urmare, Curtea respinge pretenția fiului primului reclamant pentru prejudiciul material.

16. Pe de altă parte, ea consideră că primul reclamant a avut de suferit, într-o anumită măsură, în rezultatul încălcării constatate în hotărârea de bază. Pronunțându-se în echitate, Curtea acordă fiului primului reclamant, dlui Valentin Mocanu, 3000 EUR pentru prejudiciul moral, plus orice taxă care ar putea fi percepută acestei sume.

2. Costuri și cheltuieli

17. De asemenea, fiul primului reclamant a solicitat EUR 2540 pentru costurile și cheltuielile suportate în fața Curții. Această sumă reprezintă diferența dintre suma de EUR 2880 solicitată inițial pentru costuri și cheltuieli și suma de EUR 1300 oferită în acest sens în cadrul acordului de soluționare amiabilă a cauzei încheiat cu Guvernul, plus onorariul reprezentantului său pentru 12 ore în cadrul hotărârii de bază, cu un onorariu de EUR 80 pe oră. El a prezentat fișe de pontaj detaliate.

18. În conformitate cu jurisprudența Curții, un reclamant are dreptul la rambursarea costurilor și a cheltuielilor, doar în măsura în care se demonstrează că acestea au fost în mod efectiv și necesar suportate, și se încadrează într-un quantum rezonabil. În prezenta cauză, ținând cont de documentele aflate în posesia sa și de criteriile menționate mai sus, Curtea consideră rezonabil să-i acorde dlui Valentin Mocanu suma solicitată de către acesta pentru procedurile în fața Curții, plus orice taxă care ar putea fi percepută acestei sume.

3. Dobânda de întârziere

19. Curtea consideră oportun ca rata dobânzii de întârziere să fie stabilită conform ratei dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană, majorată cu trei puncte procentuale.

DIN ACESTE MOTIVE, CURTEA, UNANIMITATE,

1. *Decide* radierea cererii de pe rol în partea referitoare la al doilea și al treilea reclamant;

2. *Hotărăște*

HOTĂRÂREA MOCANU ȘI ALȚII v. REPUBLICA MOLDOVA
(satisfacție echitabilă)

- a) că statul reclamat trebuie să plătească fiului primului reclamant, în termen de trei luni de la data devenirii definitive a hotărârii în conformitate cu Articolul 44 § 2 din Convenție, următoarele sume, care vor fi convertite în lei moldovenești la rata aplicabilă la data transferului:
 - i. 3000 EUR (trei mii de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru prejudiciul moral;
 - ii. 2540 EUR (două mii cinci sute patruzeci de euro), plus orice taxă care poate fi percepută, pentru costuri și cheltuieli;
 - b) că, la expirarea celor trei luni menționate *supra* până la executarea hotărârii, va fi achitată o penalitate adițională sumelor de mai sus, la o rată egală cu rata dobânzii facilității de împrumut marginal practică de către Banca Centrală Europeană, aplicabilă pe parcursul acestei perioade și majorată cu trei puncte procentuale;
3. *Respinge* restul pretențiilor înaintate de către fiul primului reclamant cu privire la satisfacția echitabilă.

Redactată în limba franceză și notificată în scris la 9 martie 2021, în conformitate cu Articolul 77 §§ 2 și 3 din Regulamentul Curții.

Stanley Naismith
Grefier

Jon Fridrik Kjølbro
Președinte